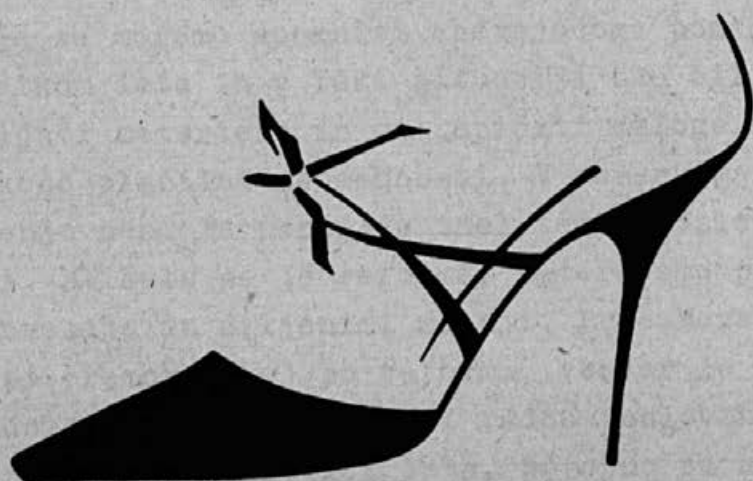

**DELO,
ŽIVLJENJE...**

6

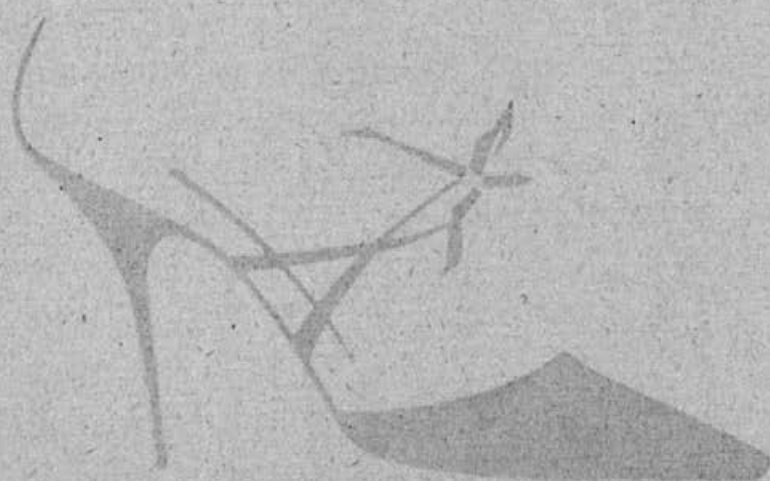

**LETO
4**

INFORMACIJSKI BILTEN TOVARNE ALPINA ŽIRI

6

DELO.
ŽIVLJENJE...

1110

4

INFORMACIJSKI BILTEN TOVARNE ALPINA ZIRI

BLIŽA SE KONEC LETA

Lahko rečemo, da nas čas prehiteva posebno sedaj, ko je vse polno sprememb. Letošnje leto, ki prinaša bistvene spremembe gospodarskega značaja, nam bo dalo poseben pečat posebno zato, ker se novim pogojem gospodarjenja počasi privajamo in ne moremo skreniti iz dosedanje prakse. Koncem leta bomo kvečjemu ugotavljali posledice sprememb družbenih dajatev in skoraj ne bomo mogli reči, kolikšen je naš delež pri uveljavljanju gospodarske reforme.

Iz prakse smo prepričani, da za take osnovne gospodarske spremembe nismo zreli in da tak preobrat ne more takoj ali vsaj kmalu dati pričakovanih rezultatov. Podobni ukrepi se lahko realizirajo z več doslednosti na vseh relacijah družbenega udejstvovanja.

Kot smo že obračunali poslovanje devetih mesecev, je vredno nekaj več povedati o tem poslovnem času. Skozi vso obravnavano obdobje smo občutili veliko pomanjkanje obratnih sredstev. Poznan nam je značaj izvoznih poslov, ki posebno v prvi polovici leta zadrži velik del sredstev. Dalje se moremo spomniti obetajočega pomanjkanja surovin začetkom leta in v taki situaciji smo bili prisiljeni nabavljati materiale in si kopičiti zaloge, kar je bilo le v škodo plačilni sposobnosti. V mesecu marcu je bilo zamrzovanje cen. Ta ukrep je imel težke posledice v naši prodaji. Bližala se je reforma, katero smo pričakovali z negotovostjo in deljenimi mnenji. Pričakovali smo sicer prodajni premor takoj po reformi, vendar je le ta trajal tako dolgo, da je že ogrožal redno poslovanje podjetja. Običajno v drugi polovici leta, posebno od avgusta dalje, razpolagamo z zadovoljljivimi obratnimi sredstvi, letos pa zaradi nastale situacije nismo bili sposobni porevnati najosnovnejše obveznosti in smo bili prisiljeni ponovno najeti kratkoročni kredit.

Verjetno je zanimivo obstati pri nepotrjenih cenah. Ali je res glavna krivda v tem, da je birokratski aparat Zveznega urada za cene nesposoben svojega dela v predvidenem roku izvršiti? Precejšen del krivde je v tem, da smo bili tudi sami dosti nerodni in smo premalo pritiskali na

rešitev poslanih vlog. Poleg tega se lahko vprašamo, zakaj si ravno Urad za cene v Beogradu v tako kritični situaciji dovoli oškodovati podjetja. Mar ni Zvezni urad za cene poleg organov, ki so gospodarsko reformo pripravili in jo uzakonili. Človek pričakuje ob takih pripravah in s sodelovanjem toliko organov večjo skladnost, posebno pa v tako korenitih spremembah. Upravičeno se širi brez potrebe veliko nezadovoljstvo prizadetih. Lahko kar rečemo, da je v interesu prav vsakega kolektiva, da svojih proizvodov čim več proda in tako prispeva kar največji delež skupnemu gospodarskemu uspehu države. Interes vsakega podjetja se zrcali v uspehu poslovanja, ki je obenem merilo sposobnosti. Zaradi birokracije pa smo pritisnjeni v molk, ki ni akt demokratičnih odnosov.

Ko vse to pogledamo skozi naše razmere, ugotovimo, da je bil uspeh poslovanja devetih mesecev zadovoljiv, ne smemo pa pozabiti omenjenih spodrseljajev. Osnovni kazalci našega devetmesečnega dela so sledeči:

Proizvedli smo 497.000 parov obutve oziroma 84% planirane količine za leto 1965. Po vrednosti pa je plan dosežen s 85,7%.

O prodaji je bilo že povedano. Na trg smo plasirali 473669 parov čevljev in od tega v izvoz 109.749 parov. Vrednost izvoza znaša 882.551 \$. Plan izvoza je postavljen po vrednosti na 900.000 \$ in vse kaže, da ga bomo občutno presegli, kar gre v prid naši afirmaciji doma in v tujini. Pove-mo še to, da smo v devetih mesecih uvozili za 147,132.000 din (\$ = 1.250.- din) raznega reprodukcijskega materiala.

Osební dohodki so imeli letos tendenco rasti, kam bi sicer prišli z ozirom na povišanje življenjskih stroškov. Skokovit porast cen po reformi smo pri nas delno ublažili z odgovarjajočim sklepom DS, da se osnovne tarifne postavke povišajo po regresivni stopnji. Zdi se nam, da je bilo to v mejah naših sposobnosti in nujnosti.

Povprečni neto osebni dohodki so se v posameznih mesecih letošnjega leta gibali takole:

januar 43.160 din, februar 44.318 din, marec 47.066 din, april 45.261 din, maj 43.326 din, junij 71.344 din, julij

47.619 din, avgust 56.262 din, september 65.876 din. V juniju smo izplačali po polletnem obračunu, v avgustu je bil realiziran sklep DS o povišanju osebnih dohodkov v zvezi z reformo, septembra pa smo zopet izplačali del uspeha zadnjega tromesečja. Kumulativno povprečje za vseh devet mesecev pa je 51.550 din.

Prikaz podatkov iz obrazcev:

	1964	1965
Fakturirana realizacija	1,917,355.000	2,736,341.000
Plačana realizacija	1,754,256.000	2,591,376.000
C E L O T N I D O H O D E K	1,761,476.000	2,593,981.000
Porabljeni material	922,241.000	1,464,739.000
Invest.vzdrž.osnov. sredstev	8,618.000	13,930.000
Amortizacija	15,499.000	18,454.000
Obresti od kreditov	10,948.000	15,582.000
Obresti od posl. sklada	17,012.000	23,561.000
Prometni davek	65,459.000	61,994.000
Delež skupnosti pred ugot.doh.	99,895.000	110,455.000
Delež gosp.organiz." " "	6,750.000	16,504.000
D O H O D E K	657,757.000	901,198.000
Prispevek iz dohodka	90,588.000	92,389.000
DOHODEK za razdelitev	559,224.000	808,809.000
Delitveno razmerje osebnidohodki : skladi		
	88 : 12%	
Neto osebni dohodki	285,353.000	418,155.000
Prispevki iz OD	206,088.000	293,598.000
Za sklade	67,783.000	97,057.000
Povprečno število zaposlenih	972	964

Za leto 1964 smo upoštevali tudi bivše podjetje ČEVLJAR Gorenja vas, ker se je letos s l.l. pripojilo k van in tako tudi zahtevajo predpisi o primerljivosti doseženega uspeha.

V devetih mesecih letošnjega leta smo tudi porabili že 17,571.000.- denarnih sredstev iz sklada skupne porabe in sicer kot dotacije, posojila, odplačilo kreditov in predvsem za kreditiranje individualne gradnje članom kolektiva v znesku 7,400.000.- din.

Tudi investicijska vlaganja so letos velika. Za gradnje smo sedaj porabili preko 35 milijonov din. Poleg tega pa smo nabavili ostalih osnovnih sredstev (stroji, oprema) za 28,123.000.- din. Taka nalaganja znatno vplivajo na razpoložljiva obratna sredstva.

Kupci so nam bili dolžni koncem septembra 144,878.000 din in imeli skupnega predplačila pri nas za 43,867.000 din od katerih IFM 38 milijonov din. Dobaviteljem pa smo bili dolžni konec septembra 219,247.000.- din, medtem ko smo imeli pri njih predplačila 27,283.000 din. Stanje je precej neprijetno, vendar smo pred kratkim velik del obveznosti poravnali.

Brez dvoma, dosegli smo v obravnavanem času uspeh. Pred sabo pa moramo imeti konec leta, ki je tako rekoč tu in od katerega si še precej želimo. Treba nam je več obratnih sredstev, potrebna so še sredstva za nabavo strojne opreme, nekaj sredstev bomo dali kot soustanovitelj banke. V tem času se moramo kar najbolj potruditi vsi, da utegnemo leto 1965 zaključiti uspešno. Pred sabo imejmo vrednost vsakega dne, ki nam lahko v skupni oceni leta prinese ugodno presenečenje.

Izidor Rejc

VIŠJI OSEBNI DOHODKI - ŠE VIŠJE CENE

Zaradi novih ukrepov koncem julija in gibanje cen potrošnih artiklov smo se često spraševali, kakšni bodo naši osebni dohodki v tem tromesečju.

S sklepom CDS smo v zadnjih treh mesecih povišali akontacijske osnove za 15.32%. Ali smo v tem obdobju prejeli resnično za toliko povišane osebne dohodke?

Spodnja tabela pove, da smo ostali z nivojem osebnih dohodkov za 1.32% izpod predvidene višine.

Oddelek	Povpreč. OD v 9 mesec. 1965. leta	Povpr. OD v juliju, avg. in sep.	Poveč. OD 9. mes. proti 1964	Poveč. OD III. trom. proti 1964	Poveč. OD III. trom. proti I. pol. 1965
Splošni	53.782.-	59.220.-	16%	28%	15%
Nabava	64.272.-	70.560.-	11%	22%	15%
Računov.	67.600.-	75.600.-	14%	28%	18%
Tehn. sek.	64.688.-	70.980.-	13%	24%	15%
Prodeja	61.152.-	65.310.-	14%	22%	15%
Prikrojev.	52.832.-	58.590.-	6%	18%	16%
Šival.	44.720.-	48.510.-	13%	23%	12%

Sekalnica	48.464.-	52.208.-	5%	13%	12%
Montaža 5	55.536.-	59.430.-	15%	23%	11%
Mont. 6,7	53.248.-	59.010.-	18%	31%	16%
Meh.del.	58.032.-	62.160.-	13%	21%	10%
Avtoprom.	63.024.-	67.410.-	20%	28%	11%

Povpreč. podjetja	51.550.-	56.280.-	12%	22%	14%
Ind.prod. mreža	65.869.-	69.647.-	11%	18%	9%

Podatki v tabeli prikazujejo povečanje osebnih dohodkov letošnjega leta-9mesecev- v primerjavi z lanskimi osebnimi dohodki za 12%; samo v tretjem tromesečju pa smo imeli za 22% višje osebne dohodke kot v lanskem letu.

Zadnja kolona prikazuje porast osebnih dohodkov v zadnjem tromesečju (julij, avgust in september) v primerjavi s I. poll. 1965. leta. Osebne dohodke smo povečali za 14%; torej smo ostali za 1.32% izpod procenta, ki je bil določen za povečanje akontacijskih osnov. 14%-no povišanje osebnih dohodkov pa ne pomeni dejansko višje osebne dohodke. Zakaj? V zadnjih treh mesecih so porasle cene potrošnih artiklov za cca 23%. Zato dejanska vrednost osebnih dohodkov ni za 14% višja, pač pa za 9% nižja kot v I. poll. letošnjega leta. Z drugimi besedami: s 14% višjimi osebnimi dohodki mora delavec-potrošnik zmanjšati osebno potrošnjo za 9%.

Še vprašanje, kako bomo uspeli izplačati 14% višje osebne dohodke? Z novimi predpisi se je zmanjšal prispevek iz osebnih dohodkov za 10%. Tako je ostalo podjetju 10% več za osebne dohodke. 4% višje osebne dohodke pa smo izplačali iz sredstev podjetja.

Spodnja tabela dosega norm kaže, da so k povečanju osebnih dohodkov prispevali člani kolektiva z višjo produktivnostjo 1%.

Oddelek	Doseg I.poll.	Doseg III.trom.	Razlika I. poll. in III. tromesečje
Prikrojevalnica	112	111	- 1%
Šivalnica	107	111	+ 4%
Sekalnica	121	116	- 5%
Montaža 5	129	128	- 1%

Montaža 6 in 7	126	126	-
Gorenja vas	103	107	+ 4%
Povprečje podjetja	115	116	+ 1%

Stalno spremljanje gibanja osebnih dohodkov v posameznih oddelkih in prikazane tabele vedno očitneje kažejo določene pomanjkljivosti v nagrajevanju (nepravilen % od prihranka pri režiji, previsoka in premajhna udeležba pri prihrenkih na materialih, nerealne norme na nekaterih delovnih mestih, posebni proizvodni pogoji). O teh problemih pa bomo spregovorili v eni izmed prihodnjih številčk. Biltena.

Možina Albinca

KAKO VPLIVA GOSPODARSKA REFORMA NA NAŠO PRODAJO ?

Tako vprašanje nam je postavil uredniški odbor našega glasila. Tema je vsekakor aktualna, ker lahko pričakujemo samo pri dobri realizaciji naše proizvodnje zadovoljive ekonomske rezultate in s tem tudi osebne dohodke.

Mogoče je malo prezgodaj dajati že danes prognoze o kupni moči potrošnikov in o njihovem bodočem zanimanju za naše produkte. Kljub temu bomo poskušali bralcem posredovati nekaj naših dosedanjih ugotovitev in ocen.

Ker so cene obutvi postopoma rasle, ter je predvsem z uvedbo reforme nastopila podražitev za nad 20%, bomo primerjave izvršili le na podlagi prodanih parov in ne po vrednostnih pokazateljih. Seveda tudi taka evidenca ne more dati povsem točnih primerjav, ker se je asortiment iz leta v leto spreminjal z zmanjševanjem količine otroške obutve, moških sandal in drugih cenejših vrst ter z istočasnim povečanjem izdelkov z višjo prodajno ceno.

Z lastno prodajno mrežo smo v posameznih letih prodali

naslednjo količino naših izdelkov, pri čemer smo realizacijo v letu 1960 vzeli za indeks 100:

Leto	Prodano parov	Indeks
1960	245.542	100
1961	309.854	126
1962	347.715	142
1963	388.496	159
1964	427.908	174

Tudi v prvih devetih mesecih letošnjega leta je bila prodaja za 16% večja kakor lani v tem času.

Iz gornjih podatkov vidimo, da je realizacija naše proizvodnje z lastnimi prodajalnami iz leta v leto naraščala. Tudi prvi mesec po uveljavljanju reforme so bili prodajni rezultati zadovoljivi, dočim so se v oktobru pokazali znaki zastoja in po sedenji oceni ne bomo po številu predanih parov dosegli lanskoletnega prometa. Ta ugotovitev naj ne bi povzročale potencirane zaskrbljenosti, ker je na slabšo prodajo vplivalo tudi lepo sončno vreme.

Kakšno je stanje v drugih trgovskih podjetjih in predvsem v konkurenčnih prodajnih mrežah, Uradne statistike in tolmačenja naših poslovnih kolegov kažejo, da je promet v nazadovanju predvsem v tekstilni in konfekcijski stroki, pri prodaji gospodinjskih strojev, pohištva, prevoznih sredstev in drugih izdelkov z višjo prodajno vrednostjo. Pri artiklih široke potrošnje je opaziti zmanjšanje količinskega prometa, medtem, ko je finančna realizacija zaradi višjih prodajnih cen začasno še na lanskoletnem nivoju.

Kakšna pa je perspektiva za prihodnje leto? Večina tržnih opazovalcev je mišljenja, da bo maloprodajni promet v prvi polovici leta 1966 še nazadoval ter se bo počasi ustalil na nekoliko nižji ravni, kakor je danes. Razumljivo je, da je taka perspektiva nezanesljiva, ker bodo na rezultate vplivali razni faktorji, predvsem pa razmerje bodočih osebnih dohodkov napram indeksu cen. Pojemanje prodajne konjunktne spremlja že sedaj močnejši pritisk

proizvajalcev na tržišče, kar se odraža na bogatejši ponudbi za sedanjo in za prihodnjo sezono. Na letošnjem beograjskem sejmu mode je bilo razstavljenih izredno veliko število uspelih novih modelov obutve ter so zastopniki proizvodnih podjetij intenzivno iskali kupce in nudili blago po sistemu, ki je v praksi na zasičenih tržiščih. Če se serijska proizvodnja ne bo mnogo oddaljila od referenčnih vzorcev, bodo imeli potrošniki na razpolago obutev za vsak okus in za vsako namensko uporabo. Ekonomski zakoni so neizprosni. Povečana proizvodnja bo pri zmanjšani potrošnji izvršila selekcijo s tem, da bo izločila vse, kar ni zdravega v naši panogi. Tudi nas čakajo težji časi. Potrebna bo večja pazljivost in kvalitetna doslednost v proizvodnji, izdatnejše prilagajanje potrošnikom in prodajnim sezonam, predvsem pa zadostna strokovnost in prizadevnost prodajnih kolektivov.

Jože Gantar

V ČEM SO POMANJKLJIVOSTI PRAVILNIKA O DELITVI OSEBNIH DOHODKOV

Naš pravilnik o delitvi osebnih dohodkov je bil sprejet lansko leto z dobrim namenom, da so merila, katera vsebuje, pravilna za stimulacijo slehernega člana našega kolektiva.

Pri sprejemanju pravilnika o delitvi OD pa se je pokazalo, da so nastale nepravilnosti pri grupiranju posameznih delovnih mest. To se je odražalo v tem, ker je bilo polno pritožb delavcev na centralni delavski svet. V komisijah ni bilo dovolj preštudirano grupiranje delovnih mest, tako, da se je moral centralni delavski svet večkrat sestati, da je vsaj do neke mere pravilno rešil posamezne pritožbe.

Z uvedbo nove gospodarske reforme pa se je marsikaj spremenilo. Naše gospodarstvo, katero se vključuje v mednarodno delitev dela, ima obenem namen, da se vzporedno s tem dvigajo tudi prejemki zaposlenih.

Že pred gospodarsko reformo je CDS sprejel sklep, na priporočilo Zvezne skupščine, da se povišajo osebni dohodki zaradi dviga cen prehrabnenih artiklov. S popravkom pravilnika o delitvi OD v mesecu juliju pa smo le začasno rešili nastalo situacijo.

V najkrajšem času bo treba misliti na dopolnitev, ali pa v celoti spremeniti naš način nagrajevanja. Preštudirati bi morali, kako bi se pravično in brez kompliciranih izračunov dalo meriti učinek vsakega posameznega delavca. Pravilni odnosi in merila zelo dobro vplivajo na storilnost in kvaliteto izdelkov, s tem se zagotavlja tudi večja rentabiliteža podjetja. To bomo dosegli le z izboljšanjem tehnološkega procesa, modernizacijo proizvodnje ter večjo produktivnostjo slehernega zaposlenega. Velik vpliv na vse to ima tudi neuravnovešenost našega tržišča, ker se stalno menjajo cene osnovnih materialov.

Zagotoviti bi bilo treba, da se na našem tržišču stabilizirajo cene, kajti le na tak način je možno postavljati cene našim končnim izdelkom.

Rad bi navedel nekaj misli in ugotovitev o našem sedanjem pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.

Velikokrat je govora, da so naše ključne faze slabo stimulirane. Nasprotno pa se ugotavlja, da je ravno na teh fazah največ izmečka, kar zelo slabo vpliva na končni rezultat posameznih delovnih enot. Mnenja sem, da bi strokovne službe in delavci do novega pravilnika to dobro preštudirali in bi se izvedlo pravilno grupiranje delovnih mest.

V delovni enoti sekalnica se je med letom posebno odrazilo nepravilno razmerje do ostalih delovnih enot. Individualne premije, katere dobivajo sekalci spodnjega usnja, so v nesorazmerju s premijami prikrojevalcev zgornjega usnja. Tudi procent od prihranjenega materiala in OD je nepravilen nasproti ostalim DE. Z novim pravilnikom bi bilo treba izločiti vpliv našega tržišča na obračun posameznih delovnih enot. V bodoče bi morali ta problem temeljito proučiti in vnesti v pravilnik, da razlike, ki jih povzroča neurejeno tržišče, nosi celoten kolektiv, ne pa posamezna delovna enota.

To so le nekatere ugotovitve, ki so se pokazale od prejema sedanjega pravilnika. Zato naj se v bodoče pri sestavi novega pravilnika upoštevajo tudi problemi, ki nastajajo izven našega podjetja, da katere delovne enote ne morejo vplivati.

Janko Oblak

UVEDBA 42-URNEGA DELOVNEGA TEDNA

Preteklo je 10 mesecev, ko je komisija za skrajšanje delovnega časa napravila analizo poslovanja in možnosti prehoda na 42-urni delovni teden našega podjetja. Analizo je komisija poslala preko skupščine občine Logatec republiškemu sekretariatu za delo v potrditev. Take potrditve pa nismo prejeli, čeprav je skupščina občine Logatec dala svojo pritrdilno besedo.

Koncem meseca maja smo urgirali rešitev pri republiškem sekretariatu za delo in dobili odgovor datiran 31/5 1965, ki med drugim pravi: "Sekretariat za delo je v letu 1964, v soglasju z Gospodarsko zbornico SRS in Republiškimi svetom Zveze sindikatov na podlagi odloka o pripravah delovnih organizacij za prehod na 42-urni delovni teden, izdal določenemu številu delovnih organizacij odločbe za preizkusno skrajšanje delovnega časa. V teh delovnih organizacijah je bil delovni čas skrajšan izjemno zato, da bi dobili podatke o učinku, ki jih ima skrajšanje delovnega časa na poslovanje delovne organizacije, potrebne za pripravo temeljnega zakona o splošni uvedbi 42-urnega delovnega tedna. Takrat, ko je vloga "Alpine" dospela na sekretariat za delo, je bil preizkus že zaključen in temeljni zakon že izdelan. Zato "Alpina" ni mogla biti več vključena v izbor preizkusnih delovnih organizacij.

V tem času pa je zvezna skupščina sprejela temeljni zakon o uvedbi 42-urnega delovnega tedna, ki je stopil v veljavo 8/4 1965. Z njim smo dobili pravno podlago za uresničitev Ustavnega načela, da je zajamčeno, da traja delovni čas največ 42-ur v tednu. Toda za to uresničitev ne zadoš-

ča le sklep delavskega sveta o uvedbi takšnega delovnega časa. Za to so delovne organizacije dolžne ustvariti v ta namen ustrezne ekonomske in organizacijske pogoje. Takoj naj povemo, da gre za skrajšanje delovnega časa delavcem, ne pa za delovne naprave, za stroje, za potek delovnega in tehnološkega procesa in za obratovanje. V tem je povedan že eden temeljnih pogojev za uvedbo skrajšanega delovnega časa: boljša, racionalnejša, intenzivnejša, produktivnejša izraba strojev, delovnih priprav, organizacije dela, delovnega časa. To pomeni, da je delovni čas delavcev mogoče skrajšati, ko je poprej z ustreznimi ukrepi zagotovljeno, da bo izkoriščenost delovnih priprav in delovnega časa večja, boljša in produktivnejša. To je eden predpogojev, da podjetje izpolni nadvse zahtevno nalogo, ki jo zakon določa takole: Podjetje vpelje krajši delovni teden, ko zagotovi doseganje najmanj enakih delovnih in poslovnih uspehov kot pred uvedbo krajšega delovnega časa. To pomeni, da mora podjetje zagotoviti takšne pogoje, ki morajo zagotoviti efektivni porast produktivnosti dela v povpračju vsaj za 12,5% in sicer tako, da postane ta postavljena raven, izhodišče za nadaljno rast produktivnosti dela in poslovnih uspehov. Šteje se za izpolnitev omenjenega pogoja, če podjetje v krajšem (42-urnem delovnem tednu) delovnem času:

- a) dosega in zagotavlja isti obseg proizvodnje in storitev
- b) dosega in zagotavlja najmanj enak netoprodukt na delavca in
- c) dosega najmanj enak realni (ne, minimalni) osebni dohodek na delavca.

Potem zakon sumira te pogoje in nadalje določa, da podjetje vpelje krajši delovni čas, ko ustrezno poveča produktivnost dela, zagotovi temu ustrezen porast osebnih dohodkov in nezmanjšano rentabilnost svojega poslovanja.

S tem zakon v bistvu veže uvedbo 42-urnega delovnega tedna na uvedbo intenzivnejšega gospodarjenja.

Za izpolnitev in uresničitev povedanega je potreben poprej skrbno izdelan načrt gospodarskih, organizacijskih, tehnoloških, kadrovskih in drugih priprav ter ukrepov, s katerimi namerava podjetje ustvariti pogoje za krajši de-

lovni teden. Ker pa tako obsežne in pomembne naloge ni mogoče napraviti čez noč je določeno:

- a) petletni rok, v katerem mora podjetje izpolniti in uvesti 42-urni delovni teden
- b) podjetje mora najkasneje do 8/4 1966
 - sprejeti načrt in program prehoda na krajši delov.čas
 - določiti ukrepe, s katerimi bo izpeljalo ta načrt in program ter način, kako bo spremljalo izvajanje in učinkovitost posameznih ukrepov ter uspešnost poslovanja v skrajšanem delovnem času.

Ta načrt in program ima po zakonu naravo splošnega samoupravnega akta. Vsebovati mora konkretne naloge, obveznosti posameznih služb, organov, delovnih področij, predvideti ukrepe hkrati s postopki in roki za njihovo izvedbo. Zaradi takega pomena moramo načrt sprejeti po enakem postopku kot velja za izdelavo in sprejem statuta.

Tak načrt oziroma analizo je kot rečeno že lansko leto - decembra - pripravila posebna komisija. V njej so kronološko obdelani tile elementi:

- kratek pregled dosedanjega razvoja podjetja,
- problemi proizvodnje in gospodarjenja,
- razmere na trgu z reprodukcijskim materialom in delovnimi pripravami,
- proizvodna usmeritev,
- problemi delovne sile,
- organizacija podjetja,
- organizacija proizvodnje,
- izkoriščanje delovnih priprav in opremljenost dela,
- kadri,
- nagrajevanje,
- ekonomičnost,
- rentabilnost,
- produktivnost,
- predlog ukrepov za prehod na skrajšani delovni čas (način in čas prehoda ter ukrepi za zagotovitev nezmanjšanih rezultatov).

V skoraj letu dni po izdelavi analize so se mnogi elementi spremenili, posebno po uvedbi gospodarske reforme 26/7 1965.

Vsled tega bo treba do 8/4 1966 analizo poslovanja in možnosti prehoda na 42-urni delovni teden temeljito pregledati, popraviti in dopolniti. To nalogo bi bilo treba poveriti posebni strokovni komisiji s tremi člani, ki bi morala dopolnjeno in izpopolnjeno analizo predložiti v javno razpravo delovni skupnosti vsaj do konca marca 1966.

Drago Debeljak

STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE

Izobraževanje je eden izmed osnovnih činiteljev za doseganje dobrih rezultatov podjetja. Politiko izobraževanja, plan izobraževanja in plan stroškov izobraževanja sprejema centralni delavski svet podjetja. Naloga kadrovske komisije pa je, da izbere štipendiste in delavce za šolanje. Višina štipendij je določena v pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Stroški izobraževanja v našem podjetju znašajo v prvem polletju 3,175.096.- din - brez priučevanja.

Podjetje trenutno štipendira 1 študentko v 2 letniku ekonomske fakultete, 1 študentko v 1 letniku pravne fakultete, 2 na višji komercialni šoli v Mariboru (izredno), 7 študentov na srednji ekonomski šoli; izmed teh obiskujejo 3 četrti letnik, 1 tretji letnik, 2 drugi letnik in 1 prvi letnik, 1 na administrativni šoli - izredno, 4 delavci na tehnični čevljarški šoli v Kranju; 2 obiskujeta drugi letnik, medtem ko obiskujeta 2 prvi letnik, 1 član kolektiva obiskuje modelarsko šolo v Pirmasensu - Zap. Nemčija, 6 dijakov pa štipendira naše podjetje v Obrtno izobraževalnem centru za čevljarstvo stroko Žiri.

Ostale oblike izobraževanja:

1 član našega kolektiva obiskuje šolo za proizvajalce-upravljalce, 1 pa obiskuje šolo za obratovodje v kovinski stroki. Za to vrsto izobraževanja porabi podjetje precej manj sredstev, kot pa za priučevanja na delovna mesta. V letu 1965 smo evidentirali ločeno za vsak mesec rezultate in stroške priučevanja za vse proizvodne oddelke. Poglejmo še, koliko znašajo ti stroški:

Prvo polletje 1965:

Prikrojevalnica	131.209.-
Prešivalnica	1,927.145.-
Sekalnica	130.900.-
Montaža 52/5	119.552.-
Gorenja vas	1,149.212.-
<u>Montaža 52/6,7</u>	<u>671.858.-</u>
S k u p a j	4,129.876.-

Če primerjamo stroške ugotovimo, da znaša razlika med enim in drugim izobraževanjem 954.780.- din. Iz teh podatkov vidimo, da porabi podjetje še vedno največ sredstev za priučevanje v prešivalnici in Gorenji vasi. Delni vzrok za to je, nizek kvalifikacijski sestav in stalne pramestitve, ki se vrše večinoma zaradi menjave novih artiklov. Tudi izobrazba delavcev, ki so zaposleni v teh dveh proizvodnih enotah ne ustreza zahtevam na delovnih mestih.

Na pobudo nekaterih delavk iz prešivalnice je bil sklep mladinske konference, naj bi se organiziralo za delavce, ki nimajo popolne osemletke, dopolnilno izobraževanje. S tem v zvezi je TK ZMS "Alpina" izvedel anketo na pobudo kadrovske komisije zato, ker izmed 865 delavcev nima dokončane osemletke 415 delavcev, ali 48% vseh zaposlenih v podjetju. Rezultat ankete kaže, da kandidati ne jemljejo stvari resno. Izmed 118 anketiranih jih je 59 anketo oddalo. Od teh 59 je 38 odgovorov pozitivnih, dočim je 21 negativnih.

Vprašanje pa je, ali bo podjetje v bodoče še sprejemalo delavce, ki nimajo dokončane osemletke. Razne primerjave in podatki o tistih delavcih, ki imajo najnižji doseg norme kažejo na to, da je največ teh delavec z nedokončano osnovno šolo. Ta povezava - nizek doseg - nizka splošna izobrazba prihaja najbolj do izraza takrat, ko mora delavec spoznati več delovnih mest, ali zahtevnejša delovna mesta. Z delom na par delovnih fazah pa uspevajo tudi delavci z nižjo splošno izobrazbo.

Ugotovljena dejstva narekujejo dvig ravni splošne izobrazbe in še več poudarka temeljitejšemu priučevanju na delovnih mestih, če bomo hoteli stalno dvigati produktivnost, ne z večjim fizičnim naporom delavcev, pač pa z večjim in bolj-šim znanjem.

Silva Burnik

KAJ MENIJO KOLEKTIVI DELOVNIH ENOT O SAMOUPRAVLJANJU V DELOVNIH ENOTAH

Z mislijo na gornji naslov sem se napotil med sodelavce in jih povprašal, kaj menijo o tem vprašanju.

Toda, kakšno razočaranje. Delavci so kar po vrsti zamahnili z roko in dejali: "Kaj vprašuješ, saj sam vidiš kako je." Da, saj res vidim. Za to ni treba, da si pameten. Tudi pri dveh vodjih DE sem dobil skoraj isti odgovor, le eden mi je rekel: "Piši, kar vidiš in tisto, kar misliš, da bi moralo biti, če se da to pri nas izvesti!"

Spomnil sem se na čas, ko smo ustanavljali DE leta 1961-62. Takrat se je mnogo govorilo na predavanjih o ustanavljanju ekonomskih enot, njihovih organih upravljanja ter njih pravicah. Izvolili smo sedem delavskih svetov ekonomskih enot (sedaj delovnih enot), na desetine raznih komisij (od komisije za sprejem in odpoved delovnega razmerja, pa tja do komisije za nagrajevanje itd).

Tovariši, ali mi lahko pokažete tistega člana katere koli komisije, ki je nekomu določil tarifno postavko oziroma nekoga sprejel v del. razmerje v okviru delovne enote. Kdo pa potem opravlja vse te dolžnosti, katere smo vsi sprejeli v okvir DE.

"Ne vem," bo vsekdo dejal na raznih sestankih CDS ali DS DE ali na zboru DE. Toda, ali res ne vemo? Jaz vem, vi veste in tudi on ve. Toda kje? Za strojem, na ulici, v gostilni, zlasti povsod tam, kjer ne bi bilo treba.

Popolnoma se zavedam, da naša tovarna ni tovarna konzervnih škatelj (čeprav tudi ta mora obstajati). Zavedam se, da smo specifična industrija, katera je vezana na povpraševanje na tržišču, na modo in ne nazadnje tudi na kupno moč prebivalstva. Toda, ali pljuvali na tisto, kar smo sami sprejeli? Ne mislim, da bi DE oz. njih organi diktirali, kaj in koliko se bo delalo. To je stvar tehničnih služb. One analizirajo tržišče, one poznajo naše kupce, njih zahteve in želje. V to se DE ne morejo spuščati.

Vendar kako, koliko in s koliko delavci oz. proizvajalci bodo delali, to lahko predlagamo tudi tehnični službi, kakšne stroje bi potrebovali, kje je ozko grlo v proizvodnji, kje

je preveč in kje premalo delavcev in končno tudi, kako bi se odpravila pomanjkljiva organizacija dela, ki je pri nas gotovo ne manjka. Proizvodnja naj se organizira tako, da bi bilo čim manj premeščanja iz faze na fazo, ali iz oddelka v oddelok, kar je še slabše. Le od ozko specializiranih delavcev je pričakovati kvaliteto in kvantiteto.

Vse to se lahko rešuje znotraj DE in že samo to bi pomenilo, da je njihov obstoj pri nas upravičen, da samoupravljanje ni samo metanje epska v oči samim sebi. Često se govori, da so se vodilni z izvolitvijo DS EE otresli odgovornosti za morebitne neuspehe.

Tega članka nisem napisal zato, da bi komu solil pamet. To sem napisal zato, ker poznam svoje sodelavce, poznam človeka in vem, da so polni energije in volje, če vedo zakaj delajo. Upoštevati bi morali tudi njihove pametne predloge. Teh gotovo ne bi manjkalo, če bi jih imeli komu razložiti. Toda pri tako zaspanem samoupravljanju, kot ga imamo v naših DE, jih res nimajo komu zaupati.

In na koncu vprašujem sebe in vas, s čim lahko sploh opravičimo obstoj naših DE in njihovih organov samoupravljanja ter raznih komisij?

Cokan Bogomir

PREDLOG UKREPOV ZA MODERNIZACIJO PROIZVODNJE

Preteklo je že nekaj časa, odkar so stopili v veljavo predpisi o gospodarski reformi, s katerimi naj bi dosegli stabilizacijo jugoslovanskega gospodarstva in enakopravno vključevanje v mednarodno delitev dela.

Večina delovnih organizacij je sprejela nove ukrepe zelo resno. Naše podjetje je v organih samoupravljanja in v posameznih sektorjih že precej razpravljalo, kako izboljšati proizvodnjo in znižati stroške poslovanja. Razen uveljavitve nekaterih disciplinskih ukrepov pa se v našem podjetju še ni mnogo napravilo. Mislim, da bi bilo treba hitreje ukrepati, zato navajam samo par problemov, o katerih bi bilo potrebno še razpravljati.

Več let nazaj nam je manjkalo prešitih gornjih delov. S priključitvijo obrata Gorenja vas pa je nastal prav nasproten položaj. V letošnjem letu zasledimo zelo veliko nedokončane proizvodnje prav v izgotovljenih zgornjih delih. Prav tako je tudi neskladnost pri izvrševanju planov med posameznimi proizvodnimi oddelki. Vse to terja hitrejšega reševanja proizvodnih problemov in misli na boljšo organizacijo proizvodnje v montažnih oddelkih. Posledica temu je prepočasno obračanje proizvodnega ciklusa, veče preveč ob-
-batnih sredstev, ki so vedno bolj dragocena in dobavni roki so dolgi.

Kakov velika serija posameznega modela je pri nas rentabilna, se še malo ne ve. Kdor dela v proizvodnji, zlasti pa v šivalnici, mu je poznano, kakšen uspeh je pri nizkih serijah in hitri menjavi modelov. To se občuti pri kvaliteti, še več pa v storilnosti, ki se odraža v nizkih zaslužkih in stalnem premeščanju delavcev. Če vzamemo za primer šivalnico za 7 trak, zasledimo v zadnjem letu, da je stalno nižja storilnost v primerjavi s šivalnicoma za 5 in 6 trak. Za tako stanje veljajo pravkar omenjeni vzroki, ki so na tem traku najbolj izraziti. Obenem z vsklajevanjem proizvodnje bi morali reševati tudi problem šivalnice za trak 7. To šivalnico bi bilo treba čimprej ukiniti. Za trak 7 naj proizvaja zgornje dele obrat Gorenja vas ali pa bi bilo treba najti kako drugo rešitev.

Pri vključevanju novih modelov v proizvodnjo se pogosto pojavljajo pomanjkljivosti v tehnološki pripravi dela in normiranja. Govorim predvsem za šivalnico, kjer so mi razmere najbolj poznane. Mislim, da na tem področju dela premalo ljudi, posebno kadar se sezona menja, ne more par ljudi v kratkem času vse temeljito pripraviti za nemoteno proizvodnjo. Za racionalnejšo proizvodnjo bi bilo treba brez dvoma posvetiti več pozornosti tehnološki pripravi dela, pripravi in konstrukciji raznih dodatnih orodij. Posebno skrb pa je potrebno posvetiti tehničnemu normiranju in študiju dela. Slednjega pri nas še nimamo, vendar bi v tako velikem podjetju moral obstojati. Okrepitev teh služb bi se v proizvodnji bogato obrestovala, ker bi od-

krivale notranje rezerve in iskale neizkoriščene kapacitete v proizvodnji.

V zadnjem letu je bil dosežen lep napredek pri standardizaciji modelov za smučarske čevlje. Če bi to dosegli še pri lahki obutvi, bi storili tudi velik korak naprej.

Ponovno bi bilo dobro preštudirati organizacijsko shemo vodenja v proizvodnji. Prav gotovo bi odkrili kakšno nepotrebno režijsko delovno mesto, kakor tudi nestrokovno zasedbo istih. V zimskih mesecih naj se uresniči predlog tehničnega za dopolnilno strokovno izpopolnjevanje mojstrov, s katerim bi povezali še občasna posvetovanja o sami proizvodnji. Za ta posvetovanja naj bi dobili vodilni delavci v proizvodnji konkretne naloge za rešitev posameznega problema v oddelkih o katerih bi razpravljali.

Te misli ~~ne bi~~ bile kot kratek uvod v ~~vsako~~ obravnavo tudi za ostala področja dela v naši gospodarski skupnosti, da bi vsak posameznik začel misliti o čim hitrejšem in še večjem napredku "Alpine".

Koleno Alojz

MLADINSKA KONFERENCA

Letna konferenca mladinskega aktiva "Alpine" je bila 3. oktobra letos v mali dvorani zadružnega doma v Žireh. Izvedena je bila po delegatskem sistemu, to se pravi, da niso bili na konferenci vsi mladinci podjetja, pač pa samo delegati.

Po uvodnih besedah, poročilu predsednika in blagajnika so navzoči razpravljali o problemih mladine v podjetju. Najprej je bila omenjena gospodarska reforma in njen vpliv na mladino. Ugotovljeno je bilo, da so mladi delavci zelo slabo seznanjeni s tem, kakšen namen pravzaprav ima gospodarska reforma ter katere so njene naloge in ukrepi. Ne sme, da ~~je to~~ ona dolžna sodelovati pri izvajanju nalog reforme in s tem jo bo treba seznaniti.

Veliko se je razpravljalo o proizvodnji, predvsem o med-

sebojnih odnosih v delovnih enotah. Prikazano je bilo, da odnosi nadrejenih do mladine niso najbolj pravilni, da se mladino zapostavlja, da ne najde razumevanja ter da je zaradi stalnega premeščanja prizadeta na osebnih prejemkih. Škoda, da se konference niso udeležili tudi vodilni delavci, da bi se lahko o načetih vprašanjih odkrito pogovorili. Konference se je od vseh povabljenih udeležil samo sekretar podjetja, ki je v svoji diskusiji povedal marsikaj koristnega in dal nekatere napotke za nadaljnje delo mladine.

Na konferenci se je razpravljalo tudi o potrebi dopolnitve splošne šolske izobrazbe mladih ter strokovne izobrazbe vseh delavcev podjetja, ker tudi ta dva elementa uplivata na storilnost delavcev in kvaliteto izdelkov.

Po obravnavi problemov iz proizvodnje so mladinci iznesli tudi željo, da bi poživili kulturno, športno in zabavno življenje v našem kraju, ker te dejavnosti zopet zamirajo. Pri tem je bila omenjena težava s klubskim prostorom in prostorom za organizacijo plesa. Mnenja sem, da bi se o tem vprašanjih dalo pogovoriti in jih rešiti drugače, ne s takim pregovarjanjem in prošnjami, kot se to dela sedaj, če bi imeli pristojni ljudje malo več uvidevnosti in razumevanja.

Okvirni sklepi, ki so bili sprejeti na mladinski konferenci pa so:

- skličejo naj se sestanki vse mladine po proizvodnih enotah
- poživi naj se sodelovanje z mladino "Peka" in "Planike" zaradi organizacije tekmovanja za dvig produktivnosti
- tesneje naj se sodeluje s samoupravnimi organi in družbeno političnimi organizacijami
- predlaga se pristojnim organom, da se organizira šola za dopolnitev osemletke, predavanja, tečaje za dopolnitev kvalifikacije
- poživi se športna dejavnost in se uredi zadeva glede najemnine za dvorano "Partizan"

- malo dvorano v združenem domu se uporabi za klubski prostor in se ga opremi z razpoložljivimi sredstvi.

To je okvirni program, po katerem naj dela mladina. Posamezne akcije in naloge pa bo določil tovarniški komite, ko bo sprejel podroben program dela.

Na koncu naj še seznanim člane kolektiva z novoizvoljenim tovarniškim komitejem ZMS "Alpina":

1. Burnik Silva	7. Klemenčič Ana
2. Čar Stanko	8. Mihevc Mimi
3. Kavčič Olga	9. Podobnik Rado
4. Končan Franc	10. Skok Albina
5. Krvina Viktor	11. Vehar Rajko
6. Kržišnik Mira	12. Vehar Zdravko

Navedla sem le nekaj ugotovitev in sklepov konference. Želim pa, da se mladina bolj pogosto oglašja v našem biltenu in seznanja kolektiv s svojim delom.

Majda Trček

MLADINSKI KLUB V ŽIREH

Še to leto se bo mladincem iz žirovskega področja uresničila dolgotrajna želja, imeti svoj klubski prostor. Večkrat se je dogajalo, da mladi niso imeli prostora, kjer bi se lahko shajali v prostem času. Sedaj pa bo klubski prostor, ki bo v mali dvorani združenega doma, sprejemal mlade, ki si želijo kako uro preživeti v družbi sovrstnikov.

Idejni program dela v klubu je bil sprejet že na zadnji občinski konferenci ZMS v Logatcu. Naša naloga je le še prostor opremiti, kar je zvezano z materialnimi stroški. Te smo porazdelili med posamezne mladinske aktivne podjetij v Žireh. Vsa dela so v teku in pričakujemo, da se bomo do konca tega meseca že vselili.

Vsakdo, ki bo želel redno obiskovati klub, bo dobil s plačano članarino 500.- din letno člansko izkaznico. Z izkaznico bo imel prost vstop za vsako prireditev oz. predavanje v

klubu. V nasprotnem primeru bo vsakokratna vstopnina 100.- din.

Ta sredstva bodo potrebna za kritje naročnin časopisov in revij ter radia in televizije. Vsaj enkrat mesečno bi prirejali predavanja in sicer potopisna, zdravstvena, strokovna itd.

Upamo, da nam bo uspelo ustvariti čim pestrejši program in s tem pritegniti v klub vse mlade in ostale z našega področja.

Komite ZMS Alpina

KOLIKO ČLANOV KOLEKTIVA JE LETovalo V ZLATOROGU

Letošnja sezona letovanj v Zlatorogu je bila zadovoljiva. Če bi imeli v mesecu avgustu boljše vremenske prilike, bi gotovo dosegli lanskoletno številčno udeležbo.

V mesecih junij, julij, avgust in september je letovalo v Zlatorogu:

- članov kolektiva	163
- članov IPM	19
- svojcev - odraslih	75
- svojcev - otrok	96
- ostalih	<u>61</u>
Skupaj	414

Udeleženci so preživeli skupaj 2.388 dni v Počitniškem domu. S tako udeležbo smo izkoristili kapacitete podjetja do 81.5%.

Podjetje je izplačalo za vse upravičence, ki so letovali v Zlatorogu 1,345.500.- din iz sklada skupne porabe. Iz sklada skupne porabe prodajne mreže pa je bilo porabljeno 127. tisoč dinrajev.

Skupaj smo v sezoni 1965 izplačali kot dotacijo za nižjo ceno oskrbnega dne v Zlatorogu din 1,472.500.-.

Podatki o poslovanju Počitniškega doma-kuhinje še niso znani, zato ne moremo posredovati natančnejših informacij o letošnjem poslovanju.

Možina Albinca

VPRAŠANJA - PREDLOGI - PRIPOMBE - ODGOVORI

Tov. urednik !

Slišal sem, da ima podjetje za okrog 200 milijonov manjšo realizacijo zaradi prepozno potrjenih cen novih artiklov.

Baje je Zvezni zavod za cene zavlačeval s potrdilom predloženih cen (Tako je bilo tolmačeno na seji CDS).

Zanima me, zakaj odgovorni delavci v podjetju niso vsaj 1 mesec prej poslali predloge za nove cene Zveznemu zavodu, kot so to storila nekatera čevljarska podjetja v Sloveniji.

Iskalec notranjih rezerv

Odgovor: Vprašanje bi spadalo na sejo DS. Zavlačenje s potrditvijo so povzročili novi gospodarski ukrepi, ker se je število vlog močno povečalo. Sestavo predloga za nove cene pa je zelo ovirala nejasna situacija glede cen reprodukcijskim materialom. Sestava kalkulacij brez jasnejše orientacije cen je zelo problematična. Številka-200 milijonov manjša realizacija- pa je tudi problematična in verjetno precej pretirana. Vloga je bila poslana zveznemu zavodu za cene ob istem času kot prejšnje leto.

Tov. urednik !

Ali sedaj po reformi še lahko upamo na proste sobote ?
Turist

Odgovor: Prečitajte članek tov. Debeljaka in boste zvedeli kako je s to zadevo.

Tov. urednik !

Kdaj bodo uporabna nova skladišča ?

Radovednež

Odgovor: Po planu v sredini prihodnjega leta. Prostori se morajo predhodno temeljito presušiti. Ali je dovolj ?

V S E B I N A

Bliža se konec leta	1
Višji OD - še višje cene	4
Kako vpliva gospodarska reforma na našo prodajo	6
V čem so pomanjkljivosti pravilnika o delitvi OD	8
Uvedba 42-urnega delovnega tedna	10
Strokovno izobraževanje	13
Kaj menijo kolektivi del. enot o samoupravljanju v delovnih enotah	15
Predlog ukrepov za modernizacijo proizvodnje	16
Mladinska konferenca	18
Mladinski klub v Žireh	20
Koliko članov kolektiva je letovalo v Zlatorogu	21
Vprašanja	22

Izdaja komite ZMS "Alpina" Žiri. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik Majda Trček, odgovorni urednik Drago Bebeljak. Založila "Alpina" tovarna čevljev, Žiri. Tiskano v "Alpini" v 900 izvodih.

Žiri, november 1965

